voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 18 december 2025

Onderwerp Nieuw meerjarenbeleidsplan ANNO: ‘Zicht op Zwolle’
Versienummer 1

Portefeuillehouder Anja Roelfs

Samenvatting

Bijlagen
Bijlage 1 – Meerjarenbeleidsplan Zicht op Zwolle / ANNO 2026-2028

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Samenvatting
Stichting Allemaal Zwolle heeft haar nieuwe meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’ opgeleverd. Het plan is positief door de adviescommissie beoordeeld en voldoet daarmee aan de voorwaarden voor subsidieverlening. Op 16 december jl. heeft het college dan ook besloten de BIS-subsidie voor de periode 2026-2028 te verlenen. Daarnaast heeft het college besloten een eenmalige subsidie te verlenen waarmee museum ANNO een tweetal ambities kan realiseren.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
1. Het nieuwe meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’ van museum ANNO.
2. Het besluit van het college om jaarlijks € 1,2 miljoen subsidie te verlenen aan Stichting Allemaal Zwolle, uit de subsidieregeling Culturele basisinfrastructuur, voor de resterende BIS-periode 2026-2028.
3. Het besluit van het college om een eenmalige subsidie ter hoogte van € 200.000 aan Stichting Allemaal Zwolle te verlenen voor het realiseren van een tweetal ambities uit het meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’.

Datum 18 december 2025

Inleiding

Stichting Allemaal Zwolle ontvangt een gemeentelijke subsidie voor de periode 2025 tot en met 2028 voor het uitvoeren van de functie ‘museumorganisatie voor erfgoed’. Deze subsidie wordt verleend in het kader van de Basisinfrastructuur cultuur (BIS). Omdat het meerjarenplan in de subsidieaanvraag niet aan de gestelde criteria voldeed, paste het college de hardheidsclausule toe onder voorwaarde dat Stichting Allemaal Zwolle een verbeterd meerjarenplan zou opleveren. Bureau Berenschot maakte een analyse van de bedrijfsvoering binnen het museum en bracht een adviesrapport uit, het rapport diende als uitgangspunt voor het nieuwe meerjarenplan. In mei 2025 leverde Stichting Allemaal Zwolle een verbeterd meerjarenplan op, maar ook deze werd door de BIS-adviescommissie als onvoldoende beoordeeld.

Naar aanleiding hiervan reflecteerde de gemeente op haar eigen rol als subsidieverlener en werd kader stellende opdracht voor Stichting Allemaal Zwolle herzien. De oorspronkelijke opdracht die door de gemeente was opgelegd bleek te ambitieus voor een beginnend museum. In september dit jaar stelde de raad een nieuw gemeentelijk kader vast. Stichting Allemaal Zwolle kreeg nogmaals de kans om onder begeleiding van adviesbureau BMC een verbeterd meerjarenplan te schrijven.

Op 27 november jl. leverde de stichting het Meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’ / ANNO 2026-2028 op (zie bijlage 1). Het plan is voorgelegd aan de BIS-adviescommissie, die heeft het plan positief beoordeeld. Op 16 december jl. heeft het college besloten het advies van de commissie over te nemen en de BIS-subsidie voor de resterende BIS-periode te verlenen.

Om de ambities uit het meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’ te realiseren zijn investeringen nodig. Stichting Allemaal Zwolle is hiervoor afhankelijk van externe fondsen en heeft ook een beroep gedaan op de gemeente. De stichting vraagt om een eenmalige subsidie zodat het kan investeren in een herinrichting van het entreegebied en het opzetten van een Kindermuseum. Het college heeft besloten hiervoor een eenmalige subsidie te verlenen.

Kader

Algemene subsidieverordening Zwolle 2022
Subsidieregeling cultuur 2023
Uitgangspuntenbrief Zwolse basisinfrastructuur 2025-2028
Gemeentelijk kader Stichting Allemaal Zwolle 2025-2028

Kernboodschap

Het nieuwe meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’ van museum ANNO is door de adviescommissie positief beoordeeld, het college besloten een BIS-subsidie voor de periode 2026-2028 te verlenen.

Het nieuwe meerjarenbeleidsplan ‘Zicht op Zwolle’ bestaat uit een aantrekkelijke programmering en een brede reset van de organisatie, waarmee de bezoekerscijfers naar verwachting zullen stijgen en waarmee in aanloop naar de viering *800 jaar Zwolle* en de *Internationale Hanzedagen* in 2030 gebouwd kan worden aan het ‘Verhaal van Zwolle’.

De ambities in het meerjarenbeleidsplan zijn erop gericht de bezoekerscijfers te laten groeien. Hogere bezoekerscijfers zijn noodzakelijk voor een gezonde financiële huishouding van de instelling. Om die

ambities te kunnen realiseren biedt de gemeente ondersteuning in de vorm van een eenmalige subsidie.

Toelichting

Aantrekkelijke programmering
Stichting Allemaal Zwolle heeft een nieuwe programmering opgesteld. ‘Zicht op Zwolle’ vormt de paraplu waaronder een drietal jaarthema’s worden gehangen.

2026-2027: De zachte atlas van Zwolle
“In deze tentoonstelling brengt ANNO het ruimtelijke en het sociale verhaal van de stad Zwolle samen. Hoe ziet de stad er van bovenaf uit: de wijken, de infrastructuur, de groei van de stad door de jaren heen.”

In het Drostenhuis worden persoonlijke verhalen verteld van inwoners in de stad, waarbij verbinding centraal staat. Op de eerste verdieping wordt dieper ingegaan op de groei van de stad en de wijze waarop infrastructuur, ondernemerschap en innovaties Zwolle maken tot wat het nu is. Een opening dus voor een gesprek over de toekomst van de stad.

2027-2028: Zwolse karakters
“Door ‘Zwolse Karakters’ kijk je met een frisse blik naar de stad, leer je Zwolle, de Zwollenaren en jezelf beter kennen en voel je je verbonden met andere Zwollenaren van vroeger en nu.”

In het Drostenhuis wordt een tentoonstelling gemaakt over de Hiphop cultuur in Zwolle. Op de eerste verdieping wordt dit thema uitgediept met een tentoonstelling over De Fakkelteit/rapper Rico.

2028-2029: Gastvrijheid
“Tot 2040 komen er 45.000 inwoners bij. In wat voor stad landen deze nieuwe inwoners? In 2028/2029 kijkt ANNO naar Gastvrijheid. Hoe gastvrij is Zwolle? En hoe ziet Zwolse gastvrijheid er uit?”

In het Drostenhuis zal een tentoonstelling te zien zijn over ‘De smaak van Zwolle’. Hier komt de eetcultuur in Zwolle aan bod en de culinaire paradepaardjes van de stad. Gedacht wordt aan gastcurator Thérèse de Boer. Op de eerste verdieping komt een verdiepende tentoonstelling over nieuwkomers in Zwolle door de geschiedenis heen.

De tentoonstellingen worden aangevuld met een aantrekkelijke randprogrammering die tot stand komt in samenwerking met partners variërend van kringloopwinkels, restaurant Saead tot aan Buro Ruis en de Fundatie.

Maaklab 800
ANNO werkt in dit programmaonderdeel toe naar een CADEAU voor de stad in 2030. Het museum start in 2026 met het verzamelen van perspectieven op de stad; wat maakt Zwolle tot Zwolle? Wat willen we behouden voor de toekomst en hoe verhoudt dit zich tot de geplande groei van de stad? Dit doet ANNO door middel van video interviews met (oud)Zwollenaren. Met deze interviews wordt gebouwd aan een digitaal archief voor Zwolle. Daarbij wordt met verschillende beroepsgroepen vooruitgeblikt op de toekomst van Zwolle.

Toekomstbestendige organisatie
Onder begeleiding van BMC heeft een brede reset van de organisatie plaatsgevonden en is de inrichting van de organisatie toekomstbestendig gemaakt. Het oorspronkelijke concept ANNO is losgelaten en Stichting Allemaal Zwolle heeft een nieuwe missie en visie opgesteld.

De nieuwe missie van Stichting Allemaal Zwolle is:
“ANNO toont de onzichtbare draden van het verleden tot nu. Onze missie: ANNO wil de brug zijn tussen de huidige bewoners, hun voorgangers en de toekomstige inwoners. We tonen de verbanden, belichten de geschiedenis en maken stadgenoten zichtbaar en kenbaar. We bieden een mozaïek van beelden: een Zicht op Zwolle in al haar menselijke rijkdom.”

De uitvoering kenmerkt zich door lef, speelsheid, verdieping en reflectie vanuit een menselijk perspectief. Brede welvaart (noaberschap) vormt daarbij het uitgangspunt. De tentoonstellingen worden gekenmerkt door interactie, participatie, zintuigelijke beleving, verbinding en toegankelijkheid.

Belangrijke wijzigingen in de bedrijfsvoering zijn: de aanstelling van een manager bedrijfsvoering, integratie van horeca en programmering, meer zakelijke verhuur, een herinrichting van het entreegebied, de aanschaf van een nieuw kassasysteem, het realiseren van een Kindermuseum en het werken met een flexibele schil (een klein kernteam en inhuur van expertise).

Stichting Allemaal Zwolle heeft te kampen met een aantal beperkende factoren. Het klimaat in het pand is ongeschikt voor het tentoonstellen van historische objecten en de huisvestingslasten zijn fors. Daar komt bij dat museum ANNO afhankelijk blijft van de andere partners in het pand. Het bereiken van 22.000 bezoekers in 2028 is dan ook een stevige opgave. Bovengenoemde koerswijziging van museum ANNO moet de stichting in staat stellen dit doel te bereiken.

Centrale spil
Uit het meerjarenbeleidsplan blijkt dat ANNO in de komende jaren met een breed palet aan partners gaat samenwerken en als centrale spil gaat fungeren op het gebied van cultuurhistorie.

De samenwerking met Team Erfgoed gemeente Zwolle blijft in stand. De erfgoedhotspot wordt voortaan een ‘erfgoedlab’, een plek waar bezoekers de geschiedenis kunnen ervaren. Per jaarthema produceert Team Erfgoed hier een wisselexpo die aansluit bij de thematiek in museum ANNO en past binnen de eigen gemeentelijke opdracht.

Ditzelfde geldt voor de samenwerking met Collectie Overijssel. Het is financieel niet haalbaar gebleken om de studiezaal van Collectie Overijssel als expositieruimte bij het museum te betrekken. Collectie Overijssel zal haar activiteiten in de toekomst afstemmen op de jaarthema’s in het museum, zodat het een meer integraal onderdeel wordt.

De doorlopende leerlijn is ontwikkeld in samenwerking met en vindt plaats bij diverse erfgoedpartners: Academiehuis Grote Kerk, Stichting Sassenpoort, Stichting het Vrouwenhuis Zwolle, Basiliek Onze Lieve Vrouw ten Hemelopneming/de Peperbus en met Stadkamer.

Voor de exposities werkt ANNO samen met een team van historische, culturele en maatschappelijke verhalenvertellers: Jan ten Hove, Lucia de Vries, Saskia Zwiers, Luc Panhuysen en Wim Coster, de Overijsselacademie en de archeologen van Erfgoed Gemeente Zwolle.

Voor de sociaal maatschappelijke invulling zoekt ANNO per onderwerp artistieke, culturele en maatschappelijke partners zoals: Theatergezelschap De Makkers, De Fakkelteit en Poppodium Hedon.

Voor de randprogrammering wordt samengewerkt met organisaties als: BuroRuis, de Stadsdichter, Comité 30 juni / 1 juli (Keti Koti), Stichting Instandhouding Historische Kleding, het Klokkenluidersgilde, Zwollefonds en brouwerij Axes Castellum.

Positieve beoordeling
De BIS-adviescommissie heeft het meerjarenbeleidsplan positief beoordeeld.

Over de inhoudelijke programmering zegt de commissie: “*ANNO weet naar het oordeel van de commissie de waarde van het museum voor de stad te vertalen in heldere programmalijnen. Als zij die allemaal realiseert kan het een vaste waarde worden in de stad.”.*

Op het gebied van zakelijke kwaliteit constateert de commissie dat het realiseren van de ambities in het plan sterk afhangt van inkomsten uit externe fondsen en inkomsten uit ticketverkoop. Een eenmalige bijdrage van de gemeente is dus van belang voor een succesvolle koerswijziging. De commissie adviseert de gemeente om gedurende de BIS-periode vinger aan de pols te houden en een gecommitteerde partner te blijven.

De adviescommissie erkent de meerwaarde van museum ANNO voor het culturele klimaat van Zwolle. Het museum vervult een belangrijke functie in het culturele ecosysteem. De samenwerking met culturele en maatschappelijke partners en met het onderwijs wordt waardevol geacht. De aansprekende thema’s zullen ook van toeristische waarde zijn.

De gemeente verleent een BIS-subsidie ter hoogte van € 1,2 miljoen per jaar aan Stichting Allemaal Zwolle, voor de periode 2026-2028.

Eenmalige financiële impuls
ANNO heeft plannen voor een herinrichting van het entreegebied. Het museum wil de bezoekersentree verplaatsen naar de achterzijde van het pand, waardoor het monumentale Drostenhuis en de museumtuin zichtbaarder worden en beter tot hun recht komen. Daarbij vergroot het ook de zichtbaarheid en bereikbaarheid van het ANNO café. De Voorstraat, waar ook *LINK* en het Vrouwenhuis gesitueerd zijn, krijgt met het verplaatsen van de entree een veel sterkere culturele lading. Bovendien zijn het Academiehuis Grote Kerk en Museum de Fundatie vanaf de achterzijde makkelijk op loopafstand te bereiken. Het 'museumkwartier' komt hierdoor nog beter tot zijn recht. Door het verplaatsen van de front office kunnen bezoekers zonder ticket het café bezoeken en wordt duidelijker aangegeven waar het betaalde entreegebied begint.

Hiervoor zijn de volgende ingrepen nodig: aanpassing van het achteraanzicht van het museum en de nieuwe routing bij aankomst, aanpassing van de toegangsdeuren, verplaatsing van de front office, verplaatsing van de toegangspoortjes naar het museumgedeelte, de aanschaf van een nieuw

kassasysteem (ook bedoeld voor marketingcommunicatiedoeleinden), een nieuwe winkelpresentatie, tot slot: een duidelijke wegbewijzering.

De investering in het entreegebied bedraagt ca. € 150.000.

ANNO heeft ook plannen voor het realiseren van een Kindermuseum. Hiervoor is nodig:

- Conceptontwikkeling, in samenspraak met de ANNO kidsjury voor afstemming op behoeftes, wensen en ideeën;
- Een nieuwe inrichting op basis van het concept 'fysiek ontdekken', gebruikmakend van de aanwezige hoogte in de ruimte. Informatieontsluiting op diverse hoogteniveaus en in diverse fysieke vormen (denk aan: het Forum in Groningen, de Wonderkamers in Den Haag, Villa Zebra in Rotterdam)
- Spelontwikkeling en interactieve elementen die uitnodigen tot onderzoekend leren;
- Communicatie die aansluit bij kinderen.

Een Kindermuseum kan ontwikkeld worden met diverse budgetten. Hiervoor geldt; hoe groter, hoe interactiever/digitaler/flitsender. De investering bedraagt minimaal € 50.000 en kan nog worden aangevuld met externe fondsenwerving.

Stichting Allemaal Zwolle moet voor het herinrichten van het entreegebied en het realiseren van een Kindermuseum investeringen doen. Omdat de instelling op dit moment geen eigen reserves heeft is het museum hiervoor afhankelijk van externe financiering, dit is een onzekere factor. Met een eenmalige financiële impuls van de gemeente kan het museum in ieder geval een goede start maken met het realiseren van haar ambities. Een bijdrage van de gemeente zal vertrouwen wekken bij andere externe financiers en helpen bij de verdere fondsenwerving.

De gemeente verleent een eenmalige subsidie aan Stichting Allemaal Zwolle ter hoogte van € 200.000.

Maatschappelijk draagvlak & participatie
De instandhouding van museum ANNO is van belang voor de identiteitsvorming en het bewustzijn van de inwoners van Zwolle. Daarbij vervult het museum een belangrijke educatieve functie en draagt het bij aan de aantrekkelijkheid van Zwolle.

Communicatie
Omdat er in het afgelopen jaar regelmatig berichten in de media zijn verschenen over de situatie van museum ANNO, heeft het college besloten een persbericht te publiceren over de subsidieverleningen Daarbij zal een persmoment worden georganiseerd.

Duurzaamheid
n.v.t.

Financiën
De BIS-subsidie ter hoogte van € 1,2 miljoen per jaar wordt gedekt uit structurele middelen binnen het bestaande cultuurbudget die bestemd zijn voor de Culturele basisinfrastructuur.

Datum 18 december 2025

De eenmalige subsidieverlening ter hoogte van € 200.000 wordt gedekt met incidentele middelen uit het bestaande cultuurbudget. Deze middelen waren gereserveerd voor een specifiek doel, maar zijn in 2025 niet (volledig) uitgegeven en zullen per 31-12-2025 vrijvallen.

Het gaat om het volgende: middelen bestemd voor broedplaats NEXT; hiervoor worden pas per 2026 kosten gemaakt (75k), middelen voor de uitvoering van het atelierbeleid; deze regeling wordt tijdelijk dichtgezet en aangescherpt conform de Uitvoeringsagenda 2025-2028 (50k), middelen bestemd voor het pand aan de Blijmarkt 21; de reservering is hoger dan benodigd en komt vrij te vallen (75k). Dit zijn richtinggevende bedragen.

Risico's

Het risico bestaat dat, ondanks het nieuwe meerjarenbeleidsplan, de inkomsten van museum ANNO onvoldoende stijgen en de stichting opnieuw in de financiële problemen komt. Om die reden houdt de gemeente goed vinger aan de pols. Stichting Allemaal Zwolle levert ieder kwartaal een prognose aan, er vinden maandelijkse basis accountgesprekken plaats, vierjaarlijks een bestuurlijk overleg met de directeur-bestuurder en vierjaarlijks een bestuurlijk overleg met de RvT.

Vervolg

Begin 2026 worden raadsleden door museum ANNO uitgenodigd voor een presentatie van het nieuwe meerjarenbeleidsplan 'Zicht op Zwolle'.

Openbaarheid

Deze beslisnota en alle bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer